

pipa-huja: 'pihenő'. M. (l. még *huja* a.)

rënd A., B., K. *rönd* M.: 'lekaszált gabonaszor'. A., B., K. (l. még *rënd-láb* 2. a.) M.

rënd-fej: *rënt-fé* A., B., K. *rönt-fé* M.: 'a gabonarend azon része, ahol a kaszálást kezdték'.

rënd-láb A., B., K., *rönd-láb* M.: 1. 'a gabonarend azon része, ahol a kaszálást végzik'. M. 2. 'lekaszált sor gabona' A., B., K. (l. még *rënd* a.)

rugat: l. *el-rugat* a.

szakasz: '(a gabonaszor) „szakasz”-okra van osztva; az asztag része, kb. 280–300 kéve'. A., B., K., M. (Vö. *asztag* a.)

széd, *szöd*: l. *markot-széd* a.

szelel: 'a kicsépelte gabonát a benemaradt polyvától és egyéb piszoktól megtisztítja úgy, hogy falapáttal egy-egy csomó gabonát a levegőbe feldob, s a szél a gabonánál könnyebb piszokot kiragadja'. A., B., K., M. (l. még *szór* a.)

szelelés: 'a kicsépelte gabona megtisztítása a polyvától és egyéb piszoktól a szél segítségével'. A., B., K., M. (l. még *szórás* a.)

szérű: *szűrű*. A., B., K., M.

szór A., B., K., M. (l. még *szelel* a.)

szórás A., B., K., M. (l. még *szelelés* a.)

takar A., B., K. (l. még *arat* és *fél-takar* a.), M. (l. még *arat* és *össze-tész* a.)

takarás M. ritk., A., B., K. (l. még *aratás* a.)

takaró: 'a kasza nyelére alkalmazott vessző, amely a gabonaszort rendre ledönti'. A., B., K., M.

tapostat A., B., K., M. (l. még *nyomtat* és *elrugat* a.)

tész: l. *össze-tész* a.

tető: *tetěj*, *teté*. K. ritk., A., M. = *hajazat*. (Vö. *asztag* a.)

törek: 'nyomatásnál, cséplésnél összetört szalma és polyva (amelyben esetleg gabonafajok is vannak)'. A., B., K., M.

törek-réshta A., B., K., M. ritk., (l. még *fölöző-réshta* a.)

vág: 'kaszál' A., B., K., M.

vëlla-hëgy A., B., K., *vëlla-högy* M.: 'favillára ráfëró egy kévére való gabonacsomó'. M. (l. még *csirke* a.) A., B., K.

vëlla-hëgyöz A., B., K., *vëlla-högyöz* M.: 'a gabonarendet favillával kévékbe 'összetolja' (l. még *csirkéz* a.), A., B., K.

ver: l. *markot-ver* a.

veret: l. *el-veret* a.

H. Kovács Mihály.

Parasztnóták Szegedről és környékéről.

Főszántatom sejahaj, főszántatom a
[szögedi nagy úccát,
Cimbalommâ rakatom ki az ájját,
Cimbalom mög citura lössz seje-
[haja az ájja,
Szépen szól maj, ha rúzsám mén
[rajta.
(Szeged-Alsóváros.)

1. Aszt gondolod, hogy szeretlek,
Ha mán ëccő mögölellek,

Még szásszor is mögölellek,
Még sëm igazán szeretlek.

2. Aszt gondolod, hogy én bánom,
Hogy tëtülled ë kö válnom.

Éválásom nem sajnállom,
Csak a régi jókat bánom.

3. Aszt gondolod, eső esik,
Pedig a szömöm könyvedzik.
Szömöm könnyes, orcám nedves,
Mind tëérted van e' kedves.

(Szeged-Alsóváros.)

1. Mikor engöm sorozatra vittek,
Széköt attak, akire leűjtek.
Széköt attak, lē is űltem rájja,
Elős olló göndör hajam vágta.

2. Göndör hajam lēhűllott a földre,
Gyere rűzsám szödd föl a kötődbe.
Ahán szálat szöcc föl a kötődbe,
Annyi száásszó jussak az esződbe.
(Szeged-Alsóváros.)

1. Sándorfalva tele van ibolyává,
Gyere rűzsám szödd a kötőd ájjába.
Lukas a rűzsám kötőjje, sejuhujja
[az a lila,
Kihűllik az ősz. tējjes iboja.

2. Tele van a temető árka vízzē,
Tele van a szívem keserűségē.

Jó az Isten, kiapasztja csuhaj a
[vizet, a vizet,
Ad szeretőt, ki vigasztal engömet.

3. Most akartam hozzád járni, nē
[tuggyák,
De az egek rám világositották.
Rám világositotta a literős üveg,
[az üveg,
Barna kislán sosē löszök a tized.
(Sándorfalva.)

Sarkon van eggy ögyvezasszon
[tanyájja,
Otott rűzsa nyílik az ablakába.
Bús gilice szokott rájja lészállni,
A lányátú bajos vóna mögválni.
(Szeged-Alsóváros.)

Lejegyezte: *Bálint Sándor.*

Népmesék.

1.

Éccör étý cigán a rétön járt. Möglátott étý nyulat. A nyúl alutt.
„Mögfogom eszt a nyulat, asztán eladom. Vöszök a zárán egy malacot.
Ar ikó maj mögnyöl, fjadzik kilencet. Most ezök is mögnyölnek, akkó
lösz tíz. Most ez a tíz fjadzik kilencet-kilencet. Mos mán lössz egy csürhe.
Kali Bandit fogadom mög mellé kanásznak“. Kali Bandi a Tiszán túl
vót. A cigán lēmönt a réhő, aszt áthujántott: „Kali Bandi gyere át a
kinyéré!“ De ére a nyúl fölugrott, észalatt. „Hűj oda a szörönese, elsőbb
mök köllött vóna fogni!“
(Tápé.)

2.

Éccő vót, hun nem vót, de mégis csak vót étý cigán, aki gajjē mönt el
az erdőbe. Fömönt eggy magos fűszfára. Ara mönt eggy katona, odaszólt
neki: „Te cigány, aszt a zágat vágod, akiinn álsz!“ „Hej nem vagy tē az
én Uram-Teremtóm!“ „De az vagyok én!“ „Na ha avvagy, akkó mond
mög, hogy möddig élök?“ „Addig, még a szürke lovad hátulsó felit be-
ékelöd, asztán onnan háromszó ki nem esik“. A cigánnak vót még étý
feketējje is. Akármöre mönt, mindég a feketét bízttatta: „gyü fekete, nē
hűsz szürke!“ Éccör egy magos rampára igyekösztek. A szürke elejinte
nem hűszta, de mikó látta, hogy a fekete eggy maga nem bírja, nagyot
rántott a kocsin, de az éket kilükte. „Na kettő már az élet!“ — sóhajtott a
cigány. Mögēn möntek, möndögéltek, mögēn csak eggy rampához értek.
A cigán ihējába hajtogatta: „gyü fekete, nē hűsz szürke“ — újra a szürke
hűszta, de mögēn kiesött az ék. „Na oda a szörönese: eggy mán az élet!“
Mögēn möntek, möndögéltek, étý hídon halattak át. A szürke itt is na-
gyot rántott a kocsinn, az ék harmaccó is kiesött. Keserveset sóhajtott
a cigány: „nincs mán élet!“